

Valtiopäivien avajaiset 7.2.2024

Valtiopäivien avajaisjuhlallisuudet alkoivat ekumeenisella juhla jumalanpalveluksella Helsingin tuomiokirkossa. Tämän jälkeen tilaisuuteen osallistuneet siirtyivät Eduskuntataloon.

Kansanedustajat ja eduskunnan oikeusasiamies asettuivat paikoilleen eduskunnan istuntosalissa. Diplomaattikunta ja muut kutsuvieraat asettuivat niin ikään paikoilleen istuntosalin lehterillä. Valtioneuvoston jäsenet ja oikeuskansleri saapuivat heille varatuille paikoille puhemiehen korokkeen vasemmalle puolelle. Tämän jälkeen tuli paikalleen eduskunnan puhemies Jussi Halla-aho seurassaan eduskunnan pääsihteeri.

Viimeiseksi saapui istuntosaliin valtiopäivien juhlamenojenohjaajan saattamana sekä eduskunnan varapuhemiesten ja adjutanttien seuraamana tasavallan presidentti Sauli Niinistö asettuen korokkeelle puhemiehen viereen.

Tasavallan presidentti Sauli Niinistö tervehti eduskuntaa ja julisti valtiopäivät avatuiksi seuraavin sanoin:

Arvoisa puhemies! Arvoisat Suomen kansan edustajat! Ärade talman! Ärade representanter för Finlands folk!

Vuosia sitten lähtöään täältä tehnyt kansanedustaja kertoi, miten hän oli kerran illan jo hämärtyessä, talon hiljennyttyä ja valojen himmennyttyä, kävellyt läpi Valtiosalin. Yksin ja syvissä mietteissä, omaa jälkeään arvioimassa. Valtiosalin nelisenkymmentä metriä olivat hänelle henkinen peninkulma.

Ehkä hänen mielessään liikkui jotain sellaista, että näinhän minä ajattelen ja tunnen, mutta tulenko aina toimineeksi niin. Tai että minulle on paljon uskottu, mutta olenko ollut sen väärsti.

Kuohuvien tunteiden ja maailman myllerrysten aika vie helposti mukanaan, hetkestä toiseen ja tunnelmiin laidasta laitaan. Siksi itse kullekin meistä on hyväksi aina joskus palauttaa itsensä juurilleen. Sieltä käsin on helpompi jäsentää tapahtumien jatkuvaa virtaa ja löytää oma ymmärrys niistä.

Turbulens och oro i världens kan lätt rubba oss och i ett ögonblick ta oss från en sinnessämning till en annan. Därför är det bra för var och en av oss att ibland återvända till sina

PTK 1/2024 vp Liite 6A

rötter. Då är det lättare att skapa ordning i det ständiga flödet av händelser och att hitta sin egen förståelse för dem.

Euroopassa eletään nyt sotaista aikaa. Konkreettisesti Ukrainassa Venäjän jatkaessa hyökkäystään, mutta puheissa pitkin mannerta. Myös ja ehkä erityisesti siellä, missä turvallisuus on pitkään koettu itsestään selvänä annettuna hyvänä.

Suomessakin on tunnettu huolta. Oma vastaukseni on ollut, että emme me pelkää, mutta olemme valveilla. Niin kuin olemme vuosikymmenet olleet. Se on myös havaittu: kautta lännen Suomen malli on kerännyt ihailua. Ei niinkään Natoon liittymisestä, vaan oman turvallisuutemme rakentamisesta. Suomen puolustusvoimien kyvykkyys, reservit, asevelvollisuus sekä maanpuolustustyö ja -tahto ovat kovassa huudossa.

Europa lever nu i en krigisk tid, rent konkret i Ukraina där Ryssland fortsätter sin aggression, men också i diskussioner över hela kontinenten. Dessutom, och kanske framför allt, där var säkerhet länge har tagits för givet som en självklarhet.

Även här i Finland har människor känt oro. Mitt svar har varit att vi inte är rädda, men vi är vaksamma, precis som vi har varit i decennier. Detta har noterats: Över hela västvärlden har den finländska modellen väckt beundran. Inte bara för att vi har gått med i Nato, men för att vi har byggt upp vår egen säkerhet. Finska försvarsmaktens förmåga och reserv, värnplikten samt försvarsarbetet och försvarsviljan är nu mycket efterfrågade.

Tämä Suomen malli on rauhan tae. Ajatellaanpa, että Euroopan Nato-maat toimisivat samoin - yhteinen voima olisi valtava. Niin vahvan kimppuun ei kukaan käy. Hyvä, että Eurooppa herää. Se vahvistaa myös transatlanttista suhdetta.

Ukraina on aktiivisesti ajamassa rauhaa, viimeksi Davosin kokouksessa. Rauhasta puhutaan, mutta vielä sitä ei näy. Davosissa suunta oli oikea: osanottajia oli ennätysmäärä. Siitä on hyvä jatkaa toivottavasti mahdollisimman laajaan päämiestason huippukokoukseen.

Arvoisat Suomen kansan edustajat! Suomessa ei ole ollut merkittävää reaalista talouskasvua kuuteentoista vuoteen. Samana aikana julkisen sektorin huolestuttavan tuntuva velkaantumisen on jatkunut. On siirrytty pysyvästi velkaperusteiseen ylläpitoon.

En usko, että yksikään käsi nousee kannattamaan, että jatketaan näin vaan. Kaikki kädet taitavat nousta kannattamaan, että pannaan talous sitten kuntoon. Sitä onkin kyllä kannatettu näinä vuosina jo monta kertaa. Ja silti vielä tässä ollaan.

Pikainen vertailu Pohjoismaihin osoittaa, että Suomessa sakkaa pahasti ja pysyvästi. Ei se siitä muutu, että etsitään syypäitä ja pysytään juoksuhaudoissa. Siitä se voisi muuttua, että nostetaan paljas totuus pöydälle ja heitetään ennakkoasenteet ja vakiofraasit nurkkaan. Pohjaksi voisi päättää lopputuloksen, että dynaaminen talous ja työelämän perusturva eivät ole toisiaan poissulkevia. Sitten on vaan perille puskettava. Olisikohan eduskunta valmis vetämään tällaista puolue- ja vaalikaudet ylittävää yhteistyötä?

PTK 1/2024 vp Liite 6A

Hyvät kuulijat! Lait ovat olleet suomalaisten miekkana ja kilpenä vuosisatojen ajan. Nyt tätä miekkaa pyritään kääntämään meitä itseämme vastaan. Venäjä käyttää ihmisiä välineenä tarkoituksenaan heikentää Suomen rajaturvallisuutta, horjuttaa sisäistä järjestystä ja synnyttää eripuraa. Tästä me taidamme olla yhtä mieltä.

Emme tiedä, millä perusteella rajoillemme tulevat valikoituvat. Monet näyttävät tulevan maista, joihin palauttaminen ei ole teoriassakaan mahdollista.

Turvapaikkaa koskeva kansainvälinen säännöstö jättää mahdollisuuden johdetusti ja ilman humanitaarista tavoitetta siirtää ihmisjoukkoja tai houkutella niitä siirtymään maasta toiseen. Välineen käyttäjälle se on kuin Troijan puuhevoson nykyaikainen kehikko, vaikka tarkoituksenaan poikkeaisikin tarustosta. Sitä Genevessä 1951 tai jälkeen tehdyissä säädöksissä ei osattu kuvitellakaan.

Suomessa on pidetty pää kylmänä, eripuraa kylväminen ei ole onnistunut. Tilannekuva on pysynyt yhteisenä, ja toimista on vallinnut suhteellisen laaja yksimielisyys.

Haaste on kuitenkin kova ja kahtalainen: miten turvaamme lakeihin, ja miten taas turvaamme niitä. Pian koittava kevät voi tulla haastamaan molemmissa suhteissa. Voi olla, että poikkeukselliset ajat vaativat poikkeuksellista ajattelua. Samalla laillisen järjestyksen ydin on varjeltava.

Hyvät Suomen kansan edustajat! Olen nyt avaamassa valtiopäivät viimeistä kertaa. Haluan kiittää eduskuntaa hyvästä yhteistyöstä vuosien varrella. Eduskunnan puhemiehenä totesin vuonna 2011, että eduskunta on uuden valtiosäännön mukaan nostettu sille kuuluvaa asemaan ylimpänä valtiomahtina: siis ei vain parlamentaarisen katteen haltijana vaan itsenäisenä toimijana myös ulkopolitiikassa.

Juuri siksi olen aina pitänyt ensiarvoisen tärkeänä vahvan yhteydenpidon eduskuntaan; väliin mielestäni jopa hallituksia avoimemmin.

Kaudellani aloitettiin säännöllinen, joskin säätelemätön, tapaaminen valiokuntien kanssa, mikä luonnollisesti painottui ulko- ja puolustusvaliokuntiin. Ne ovat olleet enemmän kuin kuulemisia, oikeastaan keskustelutilaisuuksia.

Olen pitänyt niitä suuressa arvossa, ja ne ovat antaneet aineksia myös omaan ajatteluuni. Jo alkutaipaleella totesin, että niistä syntyy epämuodollista parlamentaarista katetta presidentin toimille.

Arvoisa puhemies! Arvoisat Suomen kansan edustajat! Vakavia ovat ajat ja asiat pöydillä. Ehkä edessänne on monet mietteiset kävelyt läpi Valtiosalin. Demokratiamme juuret ovat kuitenkin syvällä ja jälki sitä vakaampaa, mitä isommasta asiasta on kyse, esimerkiksi Nato-jäsenyydestä. Sivustaseuraaja voi olla luottavin mielin.

Jag lyckönskar presidiet för det stöd ni har fått. Jag önskar er alla framgång och visdom i ert krävande arbete för Finlands bästa. Härmed förklarar jag riksmötet 2024 öppnat.

PTK 1/2024 vp Liite 6A

Onnittelten puhemiehistöä saamanne tuen johdosta. Toivotan teille kaikille menestystä ja viisautta vaativassa työssänne Suomen hyväksi. Julistan vuoden 2024 valtiopäivät avatuiksi.

Avauspuheeseen vastasi **eduskunnan puhemies Jussi Halla-aho** seuraavin sanoin:

Arvoisa tasavallan presidentti, kiitän teitä puheestanne.

Hyvät kansanedustajat! Kulunutta vuotta Suomessa voidaan kuvailla vähintäänkin erikoiseksi. Yksi merkittävimmistä tapahtumista oli epäilemättä maamme Nato-jäsenyyssprosessin loppuunvieminen. Tämä prosessi alkoi heti Venäjän hyökättyä Ukraina helmikuussa 2022, ja voidaan todeta, että prosessin aloitti Suomen kansa, joka teki nopean uudelleenarvion geopolittisesta ympäristöstämme. Me päätöksentekijät uskalsimme sitten seurata perässä. Asian käsittelylle otettiin tässä talossa se aika, jonka se vaati. Meistä riippumattomat tekijät venyttivät prosessia jonkin verran, mutta lopulta jäsenyys toteutui huhtikuussa 2023.

Kun Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikka oli ottanut viimeisen puuttuvan askeleensa kohti länttä, ei huhtikuun eduskuntavaalien jälkeen hallitusneuvotteluissakaan ollut enää entisenlaista tarvetta pohdiskella niitä sanakäänteitä, joilla Suomen suhtautuminen Natoon ja mahdolliseen valmiuteen hakea jäsenyyttä kirjataan.

Jos ulko- ja turvallisuuspolitiikka eivät aiheuttaneetkaan päänsärkyä hallitusneuvotteluissa, kaikki muu ei ollut yhtä yksinkertaista, ja neuvottelut pitkittyivät. Hallitusneuvottelujen kesto ja vaikeus johtuivat monesta yhteiskunnallisesta tekijästä: inflaatio laukkasi ja kansalaisten elinkustannukset nousivat, kansantalouden ja julkisen talouden näkymät olivat heikot, hyvinvointialueet olivat vasta aloittaneet toimintansa, ja niiden rahoitukseen liittyi suuria kysymyksiä, sisäinen turvallisuus oli vahvasti julkisessa keskustelussa - vain muutamia asioita mainitakseni. Kokonaiskuva on edelleen se, että me suomalaiset olemme monessa asiassa uuden edessä ja keskellä.

Talous- ja turvallisuustilanne eivät ole kuluneiden kuukausien jälkeen ainakaan helpottaneet - pikemminkin päinvastoin. Näkemyksiä talouden hoidosta on ainakin yhtä monta kuin puolueita, mutta jokainen täällä pyrkinee suunnilleen samaan: sellaisen suomalaisen hyvinvointivaltion säilyttämiseen, joka takaa viimekätisen turvan apua tarvitseville, jossa työn tekeminen ja yrittäminen on mahdollista, houkuttelevaa ja kannattavaa, jossa julkisen talouden tulot ja menot ovat rakenteellisessa tasapainossa ja joka tuntee vastuunsa myös tulevia sukupolvia kohtaan. Tavoitteemme ovat suurimmalta osin yhteisiä, mutta käsitykset oikeasta tiestä kohti päämäärää eroavat toisistaan. Näiden näkemyserojen käsittelemiseksi meillä on eduskunta ja vapaat vaalit.

Här i Riksdagshuset har man också i tider av svår samhällelig och inrikespolitisk turbulens hållit sig enad när det har varit fråga om landets säkerhet. I slutet av året inledde Ryssland fientlig verksamhet vid östgränsen genom att släppa fram och styra tredjelandets medborgare

PTK 1/2024 vp Liite 6A

till gränsövergångsställena. Statsrådet beslutade att stänga östgränsen och den har hållits stängd. Dessa åtgärder har inte bara ett brett parlamentariskt stöd. Gallupar visar att även den allmänna opinionen godkänner dem.

Arvoisa tasavallan presidentti, hyvät kansanedustajat! Turvallisuustilanne maailmalla ei ole kääntynyt parempaan suuntaan. Lokakuussa terroristijärjestö Hamas suoritti pitkään suunnitellun ja brutaaliudessaan poikkeuksellisen siviiliväestöön kohdistetun hyökkäyksen Israeliin. Israel on vastannut tähän hyökkäykseen yhtä poikkeuksellisella voimalla Gazassa. Käynnissä oleva sota ei kosketa ainoastaan alueella asuvia ihmisiä, vaan se polarisoi myös kansainvälistä yhteisöä sekä länsimaisia yhteiskuntia. Myös eduskuntaan instituutiona on kohdistunut sekä talon sisältä että sen ulkoa painetta ottaa kantaa joko Hamasin hyökkäykseen tai sitä seuranneisiin Israelin toimiin. Salissa on kuitenkin monenlaisia näkemyksiä sekä tilanteesta kokonaisuutena että sen yksityiskohdista. Yhteinen näkemys vallitsee siitä, että Israelilla on luovuttamaton oikeus olemassaoloon ja itsensä puolustamiseen, että alueella asuvien siviilien oikeus elämään on turvattava ja sodankäynnin sääntöjä kunnioitettava, että sota ei oikeuta fyysisiin tai sanallisiin hyökkäyksiin eurooppalaisia juutalaisyhteisöjä vastaan ja että Israelin ja palestiinalaisten pitkään jatkuneeseen konfliktiin on pyrittävä löytämään kestäviä ratkaisuja.

Ukrainassa rintamalinjat ovat vuoden aikana pitkälti jähmettyneet paikalleen, ja Venäjä on kiihdyttänyt ohjus- ja lennokkihyökkäyksiään siviilikohteita vastaan. Ukraina, jota Suomekin on sitoutunut tukemaan niin kauan kuin se on tarpeellista, kärsii pahasta ammus- ja materiaalipulasta. Vaikka Suomessa ammustuotantoa ollaan merkittävästi kasvattamassa, monet muut Euroopan maat eivät ole tehneet riittävästi sen eteen, että Ukrainalle annetut sitoumukset ja lupaukset pystyttäisiin täyttämään. Pelissä ei ole ainoastaan Ukraina ja sen suvereniteetti. Jos Venäjän sallitaan saavuttaa tavoitteitaan Ukrainassa, tämä lähettää koko maailmalle viestin lännen ja demokratioiden heikkoudesta ja tekee maailmasta entistä vaarallisemman paikan etenkin pienille valtioille. Euroopan ja EU:n päätöksenteossa tulee pystyä ohittamaan maat, jotka hangoittelevat Ukrainan tukemista tai Venäjää vastaan asetettuja pakotteita vastaan.

Enligt en undersökning från planeringskommissionen för försvarsinformation har finländarna en stark vilja att skydda och försvara Finland och hela Europa. Försvarsviljan har inte rubbats. Finländarna, såväl medborgarna som vi som representerar dem, förstår att kollektiv säkerhet också innebär ett åtagande att hjälpa våra allierade och att detta åtagande också ökar vår egen säkerhet.

Hyvät kansanedustajat! Tasavallan presidentti! Meillä on muitakin haasteita kuin kiristynyt sotilaallinen turvallisuustilanne. Nuorten pahoinvointi on tutkimusten mukaan kasvanut, ja oppimistulokset heikkenevät. Korkeat sijoitukset Pisa-vertailuissa eivät ole itseisarvo, mutta ne ovat indikaatio siitä, että asiat eivät ole niin kuin niiden pitäisi olla, eivätkä ne kehity haluttuun suuntaan. Voidaan kysyä, olemmeko 2000-luvun alun Pisa-hurmoksen jälkeen aiheuttaneet vahinkoa korjaamalla sellaisia asioita, jotka eivät olleet rikki. Olisiko aika harkita sellaisten opetus- ja oppimismetodien palauttamista, joilla saavutettiin - ja monessa maassa yhä saavutetaan - hyviä tuloksia?

PTK 1/2024 vp Liite 6A

Nuorten tekemät ja nuoriin kohdistuvat ryöstö- ja pahoinpitelyrikokset ovat kasvussa, ja erityisesti alle 15-vuotiaiden tekemien rikosten määrä kasvaa hurjaa vauhtia. Jengirikollisuus ja nöyryytysväkivalta ovat uusia ilmiöitä, joihin yhteiskunnan on pystyttävä vastaamaan. Maailmalla on paljon varoittavia esimerkkejä siitä, mihin tämä kehitys voi johtaa, jos sitä pyritään lakaisemaan maton alle eikä siihen puututa päättäväisin ja jämerin toimin ajoissa.

Lasten ja nuorten omat vaikutusmahdollisuudet ovat vähäiset, ja siksi heidän turvallisuutensa ja hyvän elämänsä takaaminen ovat meidän aikuisten erityinen velvollisuus.

Toivottomuuteen ei kuitenkaan ole syytä vaipua. Ongelmat ovat ratkaistavissa, kun ne ensin myönnetään ja niiden juurisyyt tunnistetaan. Nuoret ovat myös yhteiskunnallisesti valvutuneempia kuin aiemmin: 18-24-vuotiaiden ikäryhmässä äänestysprosentti oli viime vuoden eduskuntavaaleissa noin kolme prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuonna 2019 ja jopa 11 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuonna 2015. Epäilemättä monet nuorten suosimat sosiaalisen median alustat, joihin sinänsä voi liittyä muita ongelmia, ovat tuoneet poliittisen keskustelun lähemmäksi nuoria ja madaltaneet nuorten kynnyistä sen seuraamiseen.

Oftast dominerar de negativa nyheterna, men Finland och finländarna har också fått se framgångar under det senaste året. Den tredje reaktorn i Olkiluoto togs äntligen i drift. Såväl inom energi- som livsmedelsproduktionen måste allt större vikt fästas vid självförsörjning. Detta splittrar oss knappast alls politiskt. Självförsörjning och försörjningsberedskap främjar såväl säkerheten som finländskt arbete och företagande samt klimatmålen.

Syystäkin olemme huolissamme suomalaisten fyysisestä kunnosta. Huonot elämäntavat, vähäinen liikunta ja epäterveelliset ruokailutottumukset aiheuttavat ongelmia paitsi yksilöille myös terveydenhoitojärjestelmälle ja koko kansantaloudelle. Tässäkin asiassa saat-
taa kajastaa valoa tunnelin päässä: varusmiesten keskimääräinen Cooper-tulos nytkähti pitkästä ajasta hieman ylöspäin, lihaskuntotestin kiitettävien tulosten määrä kasvoi ja huonojen tulosten määrä laski. Valtakunnallisissa koululaisten mittauksissa poikien kunto on kasvanut ja tyttöjenkin kunnan lasku tasaantunut. Tämän myönteisen kehityksen jatkumiseen on kiinnitettävä suurta huomiota. Lasten ja nuorten yleiskunnon parantaminen on panostus tulevaisuuteen. Liikunnan ja hyvinvoinnin edistäminen ovat saaneet suuren osan myös hallitusohjelmassa, mutta näistä tavoitteista tuskin on erimielisyyttä tässä salissa. Mens sana in corpore sano, tiesivät jo roomalaiset - terve mieli terveessä ruumiissa. Siksi kappale yleiskunnon ja terveellisten elintapojen tärkeydestä tässäkin puheessa sallittaneen.

Todettakoon vielä hyvänä uutisena, että Suomi valittiin viime vuonna kuudetta kertaa peräkkäin maailman onnellisimmaksi maaksi.

Hyvät edustajat! Meillä on paljon yhteisiä tavoitteita yli puoluerajojen. Haluamme turval-
lisen Suomen, jossa on työtä ja hyvinvointia ja jossa mahdollisuudet ovat tulevaisuudessa-
kin rajattomat. Uskon, että te ja luottamustanne nauttiva valtioneuvosto teette parhaanne
näiden tavoitteiden edistämiseksi nyt avattavilla valtiopäivillä. Toivotan teille voimia tä-
hän työhön.

PTK 1/2024 vp Liite 6A

Ärade republikens president! Jag vill tacka för era ord på hela riksdagens vägnar. Jag ber att få framföra riksdagens hälsning och försäkran om dess högaktning.

Arvoisa tasavallan presidentti! Olette tänään avaamassa valtiopäiviä viimeistä kertaa, mutta pian tapaamme uudelleen tulevan presidentin virkaanastujaisissa. Haluan kiittää jo tässä vaiheessa teitä työstänne isänmaan eteen, ja kiitos vielä lausumistanne sanoista koko eduskunnan puolesta. Pyydän saada esittää teille eduskunnan tervehdyksen ja kunnioituksen vakuutuksen.

Tasavallan presidentti poistui juhlamenojenohjaajan ja adjutanttien saattamana istuntosalista, minkä jälkeen eduskunnan puhemies ja pääsihteeri sekä valtioneuvoston jäsenet ja oikeuskansleri, eduskunnan jäsenet sekä kutsuvieraat lähtivät salista.
